

Komentari Crnogorskog Telekoma i odgovor Agencije na Nacrt analize relevantnog tržišta poziva koji završavaju u individualnim mobilnim mrežama-veleprodajni nivo.

r.br	Str.	Tekst Agencije	Komentar Crnogorskog Telekoma	Odgovor Agencije
1.	11	T-Mobile d.o.o	Potrebno ispraviti	Agencija prihvata komentar CT i prepraviće tekst.
2.	13	T-Mobile d.o.o	Potrebno ispraviti.	Agencija prihvata komentar CT i prepraviće tekst.
3.	15	Otvorenost samog tržišta vidljiva je i u broju prenešenih brojeva kojih je na kraju druge polovine 2012. godine bilo 3774, daleko više nego krajem 2011.godine (66).	Nejasna formulacija.	Agencija je konstatovala da je prenosivost brojeva zaživjela I da je došlo do porasta prenešenih brojeva.
4.	17	Poziv upućen prema mobilnoj mreži može biti napravljen iz fiksnih mreža, iz drugih mobilnih mreža ili iz iste mobilne mreže. Strani koja započinje poziv je svejedno je li poziv na mobilni broj započela sa broja u fiksnoj mreži ili sa mobilnog broja (poziv u istoj mreži ili poziv prema drugim mrežama), odnosno trošak završavanja (terminacije) poziva je isti nezavisno iz koje mreže poziv dolazi iz razloga što se za sve pozive koriste isti	Tranzit poziva je veleprodajna usluga i smatramo da ovo nije relevantno za "Analizu susptitucije na strani tražnje – maloprodajni nivo - Predlažemo brisanje.	Agencija prihvata komentar Crnogorskog Telekoma I brisaće se pasus: "ili su tranzitirali kroz mrežu nacionalnog operatora".

		mrežni elementi iz kojih proizlaze isti troškovi. Zato tržište završavanja (terminacije) poziva čine svi pozivi koji su završili u mrežu mobilnih operatora, nezavisno jesu li pozivi započeti ili se tranzitirali kroz mrežu nacionalnog operatora		
5.	18	Na osnovu prethodno navedenog, Agencija zaključuje da se pozivi iz mobilnih mreža, drugih mobilnih mreža ili iz iste mobilne mreže, a koji završavaju (terminiraju) u mobilnu mrežu ne smatraju supstitutivnim uslugama, već da su ti pozivi sastavni dio istog tržišta odnosno dio tržišta završavanja (terminacije) poziva.	Fiksni?	Agencija prihvata komentar CT, i korigovaće tekst u "Na osnovu prethodno navedenog, Agencija zaključuje da se pozivi iz fiksnih mreža..."
6.	18	već da su ti pozivi sastavni dio istog tržišta odnosno dio tržišta završavanja (terminacije) poziva.	Ovi pozivi nijesu relevantni za "Analizu susptitucije na strani tražnje – maloprodajni nivo", pa su ove rečenice suvišne i nepotrebne ovom kontekstu. Predlažemo brisanje.	Agencija prihvata komentar Crnogorskog Telekomu I brisaće navedeni pasus.
7.	18		Navedeno uključuje i pozive koji su započeli u mreži međunarodnih operatora, a	Agencija prihvata komentar Crnogorskog Telekomu I brisaće navedeni pasus.

			tranzitirali su kroz mrežu nacionalnih operatora u mrežu mobilnih operatora. Na kraju, tržište završavanja (terminacije) poziva treba da uključuje sve pozive nezavisno od toga u koju nacionalnu mrežu je poziv završio	
8.	18	Pozivi upućeni na brojeve u mobilne mreže ne zadovoljavaju osnovni princip brojeva u fiksne mreže, a to je da su oni po svojoj prirodi pokretljivi, odnosno nisu vezani za tačno određenu lokaciju. Dalje, broj u fiksnu mrežu je jedinstven broj pa korisnik koji poziva može bit siguran da će dobiti tačno onu osobu koju zove. Za razliku od brojeva u mobilnu mrežu, brojevi u fiksnu mrežu nijesu lični brojevi, odnosno broj u fiksnu mrežu je broj domaćinstva. Drugim riječima, pozivajući osobu na broj u fiksnu mrežu korisnik ne mora dobiti tačno osobu koju traži, već bilo koju osobu koja živi na lokaciji na koju	Postoji nekoliko kontradiktornosti (lapsusa) u ovom pasusu koje je potrebno korigovati (npr. "broj u fiksnu mrežu je jedinstven broj pa korisnik koji poziva može bit siguran da će dobiti tačno onu osobu koju zove", a zatim „pozivajući osobu na broj u fiksnu mrežu korisnik ne mora dobiti tačno osobu koju traži“itd...	Agencija prihvata komentar CT i ispraviće tehničke greške.

		se odnosi broj u fiksnu mrežu.		
9.	19	S obzirom da u Crnoj Gori prosječan razgovor po korisniku traje oko XXX minuta, Agencija smatra da 160 znakova u poruci ne može biti supstitutivna usluga prosječnom razgovoru koji traje oko xx minuta.	Nedostaje podatak	U trenutku izrade Analize Agencija nije imala tačan podatak, pa stoga isti nije naveden.
10.	20	Bez obzira na garantovani kvalitet usluge u slučaju poziva upućenih na VoIP brojeve, „upravljani“ VoIP pozivi ne zadovoljavaju osnovni princip brojeva u mobilnoj mreži, a to je da su oni po svojoj prirodi „pokretni“ odnosno nijesu vezani za tačno određenu lokaciju. Shodno svemu navedenom, Agencija smatra da se pozivi upućeni na VoIP brojeve ne mogu smatrati supstitutivnom uslugom pozivima upućenim na brojeve u mobilnim mrežama.	Agencija je posmatrala samo pozive putem internet protokola koji se pružaju na fiksnoj lokaciji. Međutim, mišljenja smo da analizu treba obavezno dopuniti i analizom susptitucije poziva na brojeve u mobilnim mrežama pozivima putem raznih OTT aplikacija (posebno se odnosi na Viber uslugu). Naime, sve veći broj poziva se suspsituiše uslugom besplatnog i neregulisanog pozivanja i komunikacije porukama putem ovih aplikacija. Budući da je usluga diskutabilnog kvaliteta, a da definitivno ima negativan uticaj na operatore koji očekuju povraćaj investicija u skupu	Sve OTT aplikacije koristi internet protokol kao sredstvo za komunikaciju, pa samim tim, važi isti zaključak koji važi i za ostale VOIP servise, i iz tog razloga Agencija ih nije razmatrala.

			infrastrukturu i servise najnovijih generacija, smatramo da se i ovi pozivi moraju uzeti u obzir prilikom analize ovog relevantnog tržišta.	
11.	20	tražnje za uslugama poziva na broj u određenoj mobilnoj mreži nezavisno od mreže iz koje je poziv upućen.	Budući da je analiza rađena sa stanovišta tražnje na maloprodajnom nivou, smatramo da treba i naglasiti u zaključku.	Agencija prihvata komentar CT i ispraviće tehničku grešku.
12.	23	U Crnoj Gori telekomunikacione usluge u mobilnim mrežama nude operatori Promonte, T-Mobile i Mtel.	Potrebno ispraviti.	Agencija prihvata komentar CT. Prepravljene tekst glasiće: U Crnoj Gori telekomunikacione usluge u mobilnim mrežama nude operatori Crnogorski Telekom, Telenor i Mtel.
13.	30	možemo konstatovati da operatori Promonte i Tmobile uživaju prednosti ekonomije obima, što nije slučaj sa operatorom Mtel.	Podaci koji su prikazani , a posebno oni koji se odnose na drugu polovinu 2012.godine ne pokazuju drastičnu razliku koja bi išla u prilog tvrdnji o prednostima ekonomije obima koju uživaju Telenor Telekom	Ne prikazuju drastičnu raliiku, ali ipak prikazuju prednosti ekonomije obima.
14.	30	Slika 10: Raspodjela odlaznih poziva unutar i izvan mreže Crnogorskog Telekoma	Da li je ovdje u pitanju "Raspodjela minuta koji započinju iz mreže CT" pa od toga 86,79% odnosno 86,04% završi u svojoj mreži? Ako je ovako kako piše "koji završavaju..."onda legendu	Agencija prihvata komentar CT, I u legendi grafika dodaće: "A koji započinju iz svoje mreže."

			treba promijeniti u "iz svoje mreže".	
15.	39	Agencija smatra da ne postoji razlika između operatora Telenora, Crnogorskog Telekoma I Mtel-a koja bi zahtijevala da im se odrede različite regulatorne obveze, već na isti način kako je to bilo određeno u analizi tržišta iz 2009. godine.	2010	Agencija prihvata komentar CT I prepraviće tehničku grešku. "Agencija smatra da ne postoji razlika između operatora Telenora, Crnogorskog Telekoma I Mtel-a koja bi zahtijevala da im se odrede različite regulatorne obveze, već na isti način kako je to bilo određeno u analizi tržišta iz 2010. godine.
16.	42	Operatori sa značajnom tržišnom snagom na relevantnom tržištu koje je predmet ove analize ne smiju uskratiti prethodno ostvareni operatorski pristup i interkonekciju, s obzirom da bi to imalo za rezultat povećanje troškova operatora koji su imali ostvaren pristup ili interkonekciju.	Pristup se može uskratiti pod unaprijed deinisanim uslovima i u skladu sa zakonom i drugim propisima.	Agencija se slaže sa konstatacijom Crnogorskog Telekoma, ali smatra da CT ne može uskratiti pristup svojevrijedno, dok to može uraditi u skladu sa Zakonom i zaključenim Ugovorima.
17.	45	Obaveza nadzora cijena I troškovnog računovodstva	CT je već implementirao ovu obavezu. Uskladiti tekst sa postojećim okolnostima. Takođe ovaj dio je regulisan posebnim regulatornim aktom pa treba referencirati na isti.	Agencija prihvata komentar CT, I u tekst će dopuniti sa trenutnim stanjem po pitanju ove obaveze.

Komentari Telenora i odgovor Agencije na Nacrt analize relevantnog tržišta poziva koji završavaju u individualnim mobilnim mrežama-veleprodajni nivo.

r.br	Str.	Tekst Agencije	Komentar Telenora	Odgovor Agencije
1.	16	Zato tržište završavanja (terminacije) poziva čine svi pozivi koji su završili u mrežu mobilnih operatora, nezavisno jesu li pozivi započeti ili se tranzitirali kroz mrežu nacionalnog operatora. Drugačija definicija tržišta i razlikovanje usluge završavanja (terminacije) poziva u određenu mrežu u odnosu na činjenicu gdje je poziv započeo bila bi u suprotnosti s logikom koja važi za tržište završavanja (terminacije) poziva i praksom koja se primjenjuje u zemljama Evropske unije. Na osnovu prethodno navedenog, Agencija zaključuje da se pozivi iz mobilnih mreža, drugih mobilnih mreža ili iz iste mobilne mreže, a koji završavaju (terminiraju) u mobilnu mrežu ne smatraju supstitutivnim uslugama, već da su ti pozivi sastavni dio istog tržišta odnosno	Smatramo da bi regulacija međunarodne terminacije bila neopravdana regulatorna mjera, da bi nanijela štetu poslovnoj sigurnosti operatora i stabilnosti regulatornog okruženja (poziv na čl.43 ZEK-a). Cijenimo da određivanje ovakve obaveze u vezi sa međunarodnom terminacijom nije u skladu sa ZEKom. Ako bi se primijenila navedena mjera narušio bi se princip proporcionalnosti, o kojem Agencija mora voditi računa prilikom donošenja odluka. U praksi bi to značilo da potencijalna korist koju neka regulatorna mjera ima za razvoj tržišta i krajnje korisnike, mora biti veća od potencijalne štete...Usluga terminacije praktično izvozni proizvod, pa bi smanjenje cijene međunarodne terminacije imalo negativan uticaj na spoljnotrgovinski bilans	Agencija prihvata komentar Telenora (koji je sličan komentaru 4, Crnogorskog Telekoma) i brisaće se dio prve rečenice: "nezavisno jesu li pozivi započeti ili su tranzitirali kroz mrežu nacionalnog operatora". Takođe, briše se I sljedeća rečenica: " Navedeno uključuje i pozive koji su započeli u mreži međunarodnih operatora, a tranzitirali su kroz mrežu nacionalnih operatora u mrežu mobilnih operatora." Agencija je prihvatila komentar Telenora, imajući u vidu da nema posebne potrebe za preciziranjem gdje su započeti pozivi koji terminiraju u mobilnim mrežama u Crnoj Gori. Komentar Telenora koji se odnosi na regulisanje cijena poziva koji terminiraju u mrežama mobilnih operatora, a započeti su od strane korisnika operatora van Crne Gore (tzv. "međunarodna terminacija") je već razmatran u komunikaciji mobilnih operatora i Agencije, u okviru obaveza nametnutih mobilnim operatorima u okviru prvog kruga analize ovog relevantnog tržišta. S obzirom da je osnovni princip u funkcionisanju i donošenju odluka Agencije

	<p>dio tržišta završavanja (terminacije) poziva. Navedeno uključuje i pozive koji su započeli u mreži međunarodnih operatora, a tranzitirali su kroz mrežu nacionalnih operatora u mrežu mobilnih operatora. Na kraju, tržište završavanja (terminacije) poziva treba da uključuje sve pozive nezavisno od toga u koju nacionalnu mrežu je poziv završio .</p>	<p>CG. Smanjila bi se međusobna plaćanja operatora u CG, što bi za posledicu imalo smanjenje prihoda budžeta CG, po osnovu PDV. Regulacija međ.term. dovela bi da operatori u CG budu dovedeni u nepovoljan odnos u odnosu na operatore izvan EU, kojima nije regulisana cijena međ.term., a takvih operatora je mnogo, posebno u regionu. Naša je procjena da bi prihodi mob.operatora bili umanjeni za oko 15 000 000 eura.... Ako bi se pak odlučila da reguliše međ.term., Agencija bi to trebala da odradi u posebnom postupku koji propisuje kako se regulišu međudržavna tržišta. Takvim postupkom bi se moralo utvrditi da regulacija ne može biti ista za pozive koji dolaze iz EU država u odnosu na ostatak svijeta. Smatramo da bi taj postupak trebao da uključi postepeno smanjivanje cijena, jer je strmoglavo sniženje za preko 80% neprihvatljivo. Svako</p>	<p>princip nediskriminacije, Agencija će u cilju zadovoljenja ovog principa zadržati definiciju relevantnog tržišta koja je važila i u prethodnom krugu analize ovog relevantnog tržišta.</p>
--	--	---	---

			<p>drugačije postupanje bi potencijal operatora bio drastično smanjen... Postoje primjeri iz ergiona gdje je regulator procijenio da nije potrebno regulisati cijene međunarodne terminacije u mob.mrež., radi procesa pristupanja EU. Npr. Bugarski regulator je to uradio čak 5g poslije pristupanja EU....</p>	
--	--	--	---	--

Komentari Mtel-a i odgovor Agencije na Nacrt analize relevantnog tržišta poziva koji završavaju u individualnim mobilnim mrežama-veleprodajni nivo.

r.br	Str.	Tekst Agencije	Komentar Mtel-a	Odgovor Agencije
1	20	Definicija relevantnog tržišta i relevantnog geografskog tržišta	Smatramo da treba da postoji jedinstven stav po pitanju definicije terminacije međunarodnih poziva-u fiksnim I mobilnim mrežama.	Agencija će prilagoditi definiciju tržišta 1 definiciji tržišta 7.